

Talentontwikkeling 'Ouderpakket Brainport'

Ieder kind moet zich ten volle kunnen ontplooiën; ongeacht achtergrond, opleidingsniveau van de ouders of hun financiële middelen. Om deze gelijke kansen te bevorderen, biedt Partnerfonds Brainport Eindhoven een pakket van effectieve ouderprogramma's die gebaseerd zijn op kennis uit onderzoek. Deze ouderprogramma's richten zich op ouders van kinderen met een vve-indicatie*. Dat lijkt een homogene groep maar in werkelijkheid zijn er grote verschillen tussen deze ouders. Bijvoorbeeld in taalvaardigheid, culturele achtergronden, hun motivatie of hun zelfredzaamheid. Daarom hebben we gekozen voor drie verschillende programma's; elk met hun eigen specifieke doelgroep en hun eigen aanpak. Het doel van deze drie programma's is echter wel hetzelfde: we willen ouders in staat stellen om zelf hun kind(eren) thuis te ondersteunen en hierbij de taalontwikkeling van hun kind(eren) te stimuleren.

Alle programma's richten zich in meer of mindere mate op voorlezen, soms uit een papieren, maar soms ook uit een digitaal boek. Dat is niet voor niets. Voorlezen is namelijk een belangrijke voorspeller van schoolsucces en draagt meer dan andere gezinsactiviteiten bij aan de taalontwikkeling van kinderen. Hoe vroeger daarmee wordt gestart, en hoe vaker dat gebeurt, des te groter de bijdrage aan het vergroten van gelijke kansen.

*vve staat voor voor- en vroegschoolse educatie. Het consultatiebureau geeft kinderen die (een risico op) een onderwijsachterstand hebben een zogenaamde vve-indicatie.

Het ouderaanbod Brainport

De programma's Pageturner, De VoorleesExpress en 'Voor ieder kind een boek' zijn alle drie effectieve ouderprogramma's die ontwikkeld zijn voor gezinnen met een zogenaamde 'lage sociaal-economische status' (SES)* Dit zijn vaak gezinnen waar geen leescultuur heerst en waar sprake is van een lage taalvaardigheid. Zowel Nederlandse (NT1) als anderstalige (NT2) gezinnen kunnen deelnemen. Voorwaarde is wel dat ouders goed bereikbaar zijn en dat er geen grote drempels of barrières voor deelname zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan problemen in de persoonlijke sfeer of het gebrek aan tijd.

Met het inzetten van de programma's streven we een stevige impuls na op het gebied van een structureel ouderbeleid en uiteindelijk een vermindering van de genoemde SES-achterstanden.

**PAGE
TURN
ER**

Voor ieder kind een boek

De programma's zijn ingeschaald op de mate van zelfstandigheid van ouders die wordt verondersteld; niet zelfstandig, beperkt zelfstandig, voldoende of zeer zelfstandig. Dit geeft aan in hoeverre ouders in staat zijn deel te nemen aan een programma en hoe groot de kans is dat ze de cursus succesvol doorlopen. Het gaat dan om vaardigheden, maar ook om belastbaarheid.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

*Lage SES staat voor een 'lage sociaal-economische status'. We hebben het dan over mensen met een lage opleiding (basisonderwijs, lo, vmbo, avo, mavo) en/of mensen met een laag inkomen. Het betreft ongeveer 30% van de mensen in Nederland.

De ouderprogramma's

Pageturner

Mate van zelfstandigheid ouders

zeer

Pageturner is een effectief ouderprogramma waarin digitale prentenboeken geïntroduceerd worden in gezinnen waar niet wordt voorgelezen. Voor veel lager opgeleide ouders is het voorlezen van een fysiek boek namelijk niet vanzelfsprekend. Bijvoorbeeld omdat ze laaggeletterd zijn of weinig connectie hebben met boeken. Voor die groep zijn digitale prentenboeken een uitkomst. Die vragen nauwelijks vaardigheden van een ouder, terwijl de effecten op de taalontwikkeling van hun kinderen vergelijkbaar zijn met die van papieren boeken. Onderzoek toont dat deze ouders veel vaker gaan voorlezen wanneer ze de beschikking krijgen over digitale prentenboeken. We gebruiken hiervoor de digitale prentenboeken van Bereslim*.

Verder wordt het de ouders zo simpel mogelijk gemaakt. Ze nemen deel aan zes korte bijeenkomsten die makkelijk te volgen zijn. In de weken dat er geen bijeenkomsten zijn, gaan de ouders thuis aan de slag en ontvangen zij feedback via sms-berichten. Er is maar één doel: ouders en kinderen bekijken thuis zo vaak mogelijk digitale boeken. Tien minuten per dag volstaat. Om hen daarbij te ondersteunen worden principes uit de gedragswetenschap toegepast.

De Pageturner-aanpak richt zich namelijk niet op het aanleren van vaardigheden, maar op het stimuleren van gewoontevorming – voorlezen wordt onderdeel van de dagelijkse routine in gezinnen.

Profiel Pageturner-ouder

De ouder die deelneemt aan PT, kenmerkt zich als volgt:

De ouder:

- Is gemotiveerd. Hieronder wordt verstaan:
 - * Er is een grote kans op afronding van het traject (inclusief zes korte bijeenkomsten);
 - * De ouder heeft zin om deel te nemen;
 - * De ouder levert een positieve bijdrage aan het groepsproces en draagt bij aan de groepsnorm.

*Bereslim is een belangrijke aanbieder van digitale prentenboeken. Het aanbod bestaat uit bekende prentenboeken (zoals Gonnie en Gijsje, Dikkie Dik en Rupsje Nooitgenoeg) voor kinderen van 2 – 7 jaar. www.bereslim.nl

De ouder:

- Spreekt basisoniveau Nederlands (A2*)
- Is in staat om dagelijks digitaal voor te lezen;
- Is in staat om fysieke bijeenkomsten te bezoeken;
- Staat open voor gedragsverandering;
- Heeft (de mogelijkheid tot) toegang tot een device. Let op: dit is essentieel!
Wellicht zijn er uitleenmogelijkheden via het schoolbestuur of de bibliotheek.

Kaders programma

De leeftijd van de kinderen ligt tussen de 3 – 6 jaar (vve-leeftijd).

De looptijd van het programma is 13 weken, de tijd die minimaal nodig is om gedrag te veranderen. In deze periode vinden ook zes gezamenlijke ouderbijeenkomsten plaats.

Welke uitkomsten mag je verwachten?

Ouders die deelnemen aan dit programma, gaan meer en vaker voorlezen. Je kunt dit als trainer volgen in de online Pageturner-omgeving.

Voorlezen is een belangrijke voorspeller van schoolsucces en draagt meer dan andere gezinsactiviteiten bij aan de taalontwikkeling van kinderen. Pageturner zorgt daarom voor een aanzienlijke bijdrage aan het vergroten van gelijke kansen.

Meer informatie vind je op www.pageturner-online.nl

*Binnen Europa zijn afspraken gemaakt over de verschillende niveaus waarop je een taal (als tweede taal) kunt leren. A2 wordt gezien als het basisoniveau dat je eigenlijk nodig hebt om goed te kunnen functioneren in het dagelijks leven, en niveau A1 is een tussenstapje op weg daar naartoe.

De VoorleesExpress

Mate van zelfstandigheid ouders

beperkt

De VoorleesExpress introduceert voorlezen en andere geletterde activiteiten (zoals taalspelletjes) in gezinnen waarin dit nog niet vanzelfsprekend is. Twintig weken lang komt er een voorleesvrijwilliger bij ouders en kinderen thuis om extra aandacht te geven en om samen te zorgen voor een taalrijke (thuis-)omgeving. De voorleesvrijwilliger fungeert hierbij als rolmodel. Een lidmaatschap bij en een bezoek aan de bibliotheek zijn in het programma opgenomen.

Einddoel programma: het voorkomen van laaggeletterdheid bij jonge kinderen door het structureel verrijken van de taalomgeving. Een belangrijk nevendoeel is het slaan van een brug tussen het gezin en de maatschappij.

Profiel VoorleesExpress-ouder

De ouder die deelneemt aan de VoorleesExpress, kenmerkt zich als ouder met een open houding. Onder een open houding verstaan we dat hij/zij open staat voor thuisbezoeken en -op termijn- voor zelf voorlezen en het doen van taalspelletjes.

Kaders programma

Het programma is bedoeld voor kinderen tussen de 2 en 8 jaar met (een risico op) taalachterstanden.

De looptijd van het programma is 20 weken, hierin wordt er voorgelezen bij het gezin thuis.

Welke uitkomsten mag je verwachten?

Bij ouders die deelnemen aan De VoorleesExpress zien we een verrijking in de huiselijke taalomgeving. Er zijn meer boeken aanwezig, er wordt vaker voorgelezen en er worden meer (taal-)spelletjes gedaan.

Ook is er winst op sociaal vlak. Ouders voeren gesprekken met de vrijwilliger en worden gestimuleerd om lid te worden van en bezoeken te brengen aan de plaatselijke bibliotheek.

Meer informatie vind je op: www.voorleesexpress.nl

Het project 'Voor ieder kind een boek' is gebaseerd op het succesvolle en bewezen effectieve programma Reach Out and Read. In het project ontvangen ouders van kinderen van 0 tot 4 jaar door voorbeeldgedrag en positieve feedback van de artsen en verpleegkundigen van het consultatiebureau concrete handvatten én het vertrouwen om hun cruciale rol in de taalontwikkeling van hun kind vorm te kunnen geven. Ieder kind ontvangt tijdens het elf-maanden-consult (gratis) het op maat gemaakte prentenboek UkkePuck. Het boek is in zeven talen vertaald, zodat ouders gestimuleerd worden om in hun moedertaal voor te lezen.

Einddoel programma: het voorkomen van laaggeletterdheid bij jonge kinderen door het bewust maken van de rol van de ouders in de taalontwikkeling van hun kind(eren) en het tonen van voorbeeldgedrag.

Profiel ouder 'Voor ieder kind een boek'

Dit project richt zich in eerste instantie op de ouders die een extra steun-tje in de rug kunnen gebruiken op het gebied van het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind. Een open houding is hierbij belangrijk. Onder een open houding verstaan we dat de ouders open staan voor informatie over wat hun rol is bij de ontwikkeling van taal én voor handvatten om de taalontwikkeling van hun kind (concreet) te stimuleren.

Kaders programma

Het programma is bedoeld voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar met (een risico op) taalachterstanden.

Gedurende elk consult (in de periode van 5 maanden - 4 jaar) wordt er aandacht besteed aan de rol van de ouders bij de taalontwikkeling van hun kind. Dit in de vorm van positieve feedback en voorbeeldgedrag maar ook door het geven van informatie (bijvoorbeeld over het belang van de moedertaal) en het uitreiken van een boekje.

Welke uitkomsten mag je verwachten?

Bij ouders die deelnemen aan dit project, mogen we verwachten dat zij zich meer bewust worden van hun rol in de taalontwikkeling van hun kind. Ook verwachten we een verrijking in de huiselijke taalomgeving. Er zijn meer boekjes aanwezig, er wordt vaker voorgelezen en er is sprake van meer talige interactie tussen ouder en kind, juist in de eigen (thuis-)taal.

Meer informatie vind je hier:

Schetsen van gezinnen die passen bij de programma's

Pageturner

Het gezin

Dit Poolse gezin bestaat uit vader Kacper (33), moeder Zuzanna (31), zoon Aleksander (3) en dochter Wiktorja (5). Vader Kacper werkt als ploegmedewerker in een dozenfabriek, moeder Zuzanna doet een avondopleiding tot kapster.

Het gezin is vorig jaar naar Nederland verhuisd voor een betere toekomst voor henzelf én voor hun kinderen. Zuzanna brengt de kinderen elke dag zelf naar school. Ze staat bekend als een heel betrokken ouder die op school ook helpt waar en wanneer ze kan. Ze is niet bang om in gesprek te gaan met de juf of met andere ouders, ook al spreekt ze de Nederlandse taal nog niet zo goed. Fouten maken hoort erbij en ze wil juist veel oefenen!

De ouders van Aleksander en Wiktorja willen hun kinderen graag ondersteunen in hun taalontwikkeling maar ze weten niet goed hoe.

Waarom past dit gezin bij het programma Pageturner?

Er zijn meerdere elementen in het programma Pageturner die belangrijk zijn. Allereerst verwachten we van de ouder dat deze zeer zelfstandig is. Daarnaast willen we zien dat de ouder gemotiveerd is én dat er een grote kans is dat de ouder het traject afrondt. Deze drie elementen denken we allemaal terug te zien bij moeder Zuzanna.

Aangezien Zuzanna gemotiveerd is en niet bang is om te oefenen met de Nederlandse taal, gaan we ervan uit dat de bijeenkomsten voor haar goed te volgen zullen zijn.

Het is bekend dat deze ouders hun kinderen graag willen ondersteunen in de taalontwikkeling. Daarom denken we dat het aanleren van de gewoonte om zo veel en zo vaak mogelijk voor te lezen binnen dit gezin, kansrijk is!

De VoorleesExpress

Het gezin

Dit Turkse gezin bestaat uit vader Yasin (29), moeder Elif (27), zoon Cem (5), zoon Deniz (3) en baby Leyla (0).

Het gezin is net na de geboorte van Cem naar Nederland gekomen omdat vader Yasin in het bedrijf van zijn oom kon komen werken. Inmiddels is het gezin uitgebreid met nog twee kinderen. Elif is thuis met de kinderen en Yasin is juist meer gaan werken om als enige kostwinner alles te kunnen blijven betalen.

De sociale kring van Elif is niet groot. Haar familie woont ver weg en door de jongste twee kinderen is ze veel aan huis gebonden. Bovendien durft ze in haar buurt niet zomaar mensen aan te spreken. Ze is bang dat ze niet goed uit haar woorden komt. De mensen zitten ook vast niet op haar te wachten. En daarbij heeft Elif het thuis al druk genoeg met het huishouden en de kinderen.

Waarom past dit gezin bij het programma De VoorleesExpress?

Moeder Elif is veel en vaak alleen thuis met haar kinderen. Ze heeft het druk met de opvoeding en het huishouden. Ze zou wel wat ondersteuning kunnen gebruiken. Op deze manier komt ze namelijk niet echt toe aan gezellige dingen doen met haar kinderen. Bovendien mist ze de ontmoeting met andere volwassenen in haar buurt.

Door de bezoeken van een voorleesvrijwilliger, zal Elif merken dat het niet ingewikkeld hoeft te zijn om activiteiten te doen met haar kinderen die ook nog eens goed zijn voor de taalontwikkeling.

Daarnaast zal de vrijwilliger haar helpen om wat vaker de stap naar buiten te zetten. Denk aan de bibliotheekbezoeken en de ontmoeting(en) met andere gezinnen waar de VoorleesExpress actief is. Zo zal ze merken dat ze er niet alleen voor hoeft te staan.

Voor ieder kind een boek

Het gezin

Dit gezin bestaat uit vader Bertrand (26), moeder Malika (24) en hun zoontje Denzell (5 maanden). Bertrand en Malika komen oorspronkelijk uit Congo, maar wonen al een paar jaar in Nederland.

Deze ouders spreken thuis zowel Frans als Swahili met elkaar. Tegen Denzell praten ze niet zoveel. Denzell is tenslotte nog maar een baby en zal nog niks terug zeggen. Malika heeft zich voorgenomen om -als Denzell ongeveer 1 jaar is- Nederlands tegen hem te gaan praten. Malika wil namelijk graag dat Denzell goed Nederlands gaat leren, ook al spreekt ze het zelf (nog) niet zo goed.

Waarom past dit gezin bij het programma 'Voor ieder kind een boek'?

Bertrand en Malika hebben het beste voor met hun zoontje. Ze zijn zich er echter nog niet van bewust dat de taal van Denzell zich al vanaf de zwangerschap aan het ontwikkelen is. Juist daarom is het belangrijk om vanaf het eerste begin met hem te praten. Denzell zal leren praten door de ouders te horen praten, in welke taal dan ook.

Daarnaast is het voor dit gezin ook belangrijk om te weten dat Denzell het beste taal leert door de taal te horen die zijn ouders het beste spreken – in dit geval het Frans en het Swahili. Kinderen leren de taal namelijk door de taal na te zeggen die ze veel en vaak horen. Ze hebben de ouders als (goed!) voorbeeld nodig. Bovendien wordt er op deze manier meteen een solide basis gelegd voor het leren van een nieuwe taal – het Nederlands.

Op het consultatiebureau zullen Malika en Bertrand uitleg krijgen over het belang van vroege talige interactie met hun zoontje – én hun eigen rol daarin. Ook zal de arts en/ of de verpleegkundige hen het vertrouwen geven dat ze toegerust zijn om bij te dragen aan de taalontwikkeling van Denzell. Het gratis boekje in eigen taal helpt daarbij!